



א וועכנטליכע בלעטל ארויס געגעבן דורך בני אמונים

ובל מאמונים

פערל ווערטער איבער אמן און תפילה אין די פרשה

מאוצרות אמונים

די תפילות וואס מ'האט מתקן געווען אנשטאט די קרבנות ציבור (ברכות כו ב.) און וועגן דעם האט ער נישט אויסגעטייטשט דעם פסוק אזוי ווי דער פשוטע פשט איז, ווייל דאס וואס וואלט מען געקענט ארויסלערנען פון אנהויב דער פסוק: **וְהִשְׁמֹתִי אֶת מִקְדָּשֵׁיכֶם**, און אויב עס איז נישטא קיין בית המקדש - איז נישטא קיין קרבנות, פארוואס דארף דער פסוק ארויסזאגן עקסטער: **וְלֹא אָרִיחַ בְּרִיחַ נִיחָחְכֶם?** וועגן דעם טייטש אונקלוס, אז דער אויב'ישטער ווארטט אן די אידן, אז אויב זיי וועלן זינד'גן - וועט עס אליין חרוב מאכן, און דעמאלטס וועלן ענקערע תפילות אויך נישט אנגענומען ווערן, ווייל די תפילות גייען דאך אריבער דורך דעם בית המקדש (ראה ברכות ל א.).

אבער, אין אמת'ן האט דער אויב'ישטער רחמנות געהאט אויף די אידן און האט צוגעברענגט אז דער בית המקדש זאל חרוב ווערן דורך די גוים, אן ער זאל זיך פארמיאוס'ן אין דעם. אזוי איז זיין קדושה געבליבן אזוי ווי ביז יעצט, און אויך נאך וואס די קרבנות זענען בטל געווארן קענען די תפילות אנגענומען ווערן דורך דעם.

אמרי שפר'

די אבות הקדושים זענען דערמאנט געווארן נישט לויט זייער סדר

”וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אָזְכָּר” (ויקרא כו טו)

”למה נמנו אבות אחרונות? לומר: כדאי הוא יעקב הקטן לכך, ואם אינו כדאי הרי יצחק עמו, ואם אינו כדאי, הרי אברהם עמו, שהוא כדאי” (רש"י).

דער לובלינער רב רבי מאיר שפירא האט דערציילט: ווען איך בין דאס ערשטע מאל ארויס אויפן אלטן בית החיים פון לובלין כדי צו בעהטן אויף די קברים פון די צדיקים וואס ליגן דארטן באהאלטן, האב איך אריינגעטראכט; צי זאל איך גיין פריער גיין צו דעם טייל ווי דארט ליגן די פריערדיגע גדולים, ווי דער מהרש"ל, דער מהר"ם און נאך, אדער צו דעם אנדערן טייל, ווי דארט זענען באערדיגט דער חוזה פון לובלין מיט נאך פון די שפעטערדיגע גרויסע לייבן פון לובלין.

שטייענדיג דארט פארצווייפלט, איז ארויף געקומען אין מיין זכרון דער פסוק: **”וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אָזְכָּר”**; פון דעם האב איך אפגעלערנט אז עס איז פאסיג איך זאל אנהייבן מיט די שפעטערדיגע. און אומר ועושה, איך האב באשלאסן גיין צו דעם נייעם טייל אינעם בית החיים.

ווען איך האב זיך דערנענטערט צום הייליגן ציון פונעם חוזה, האב איך באמערקט דעם נאמען אויסגעקריצט אויף די מצבה: **”רבי יעקב יצחק ב"ר אברהם אליעזר הלוי”**, און דאס איז געווען א צייכן פאר מיר אז איך האב ריכטיג געטון ווען איך בין געגאנגען לויט דעם סדר וואס די אבות זענען געשריבן געווארן אין דעם פסוק - דער יונגערער פריער.

מעדני יוסף' עמ קבג

עס איז באקאנט דער כלל: **”תפילה עושה מחצה”** (ויקרא י ה.). לויט דעם קומט אויס, אויב צ.ב.ש. דער מענטש שטייט אויף אינדערפריה ווען ער האט אויף זיך פערציג עבירות פונעם נעכטיגן טאג; נאכן דאווענען שחרית מיט כוונה האט ער אויסגעמעקט האלב פון זיי, און ער איז געבליבן מיט צוואנציג. נאכן דאווענען מנחה האט ער אפגעמעקט נאך צעהן, און ער איז געבליבן מיט צעהן, און נאכן דאווענען מעריב איז איבערגעבליבן נאר פינעף עבירות וואס האבן נישט געהאט א כפרה.

קומט אויס אז דורך די דריי תפילות צוזאמען קען דער מענטש אויסמעקן זיבן אכטלעך (7/8) פון זיינע זינד, און דאס איז דער כוונה אין מדרש: **”הפית'י אֶתְכֶם גַם אֲנִי שָׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם”** - זה המתפלל שלא בכוונה, ווייל ער האט נישט געדאוונט מיט כוונה וועט ער געשטראפט ווערן אויך אויף די זיבן חלקים וואס ער האט געהאט א כח זיי אויסגעמעקן אויב וואלט ער געדאוונט מיט כוונה.

שפתי צדיקים' (לר"פ פון דינאוויץ) בהר

מבאר אמונים

מקורות על גודל חשיבות עניית אמן

דער וואס האלט אפ א 'אמן' פון זיין חבר - האט א זינד

”וְאִם בְּחַקְתִּי תִמְאָסוּ... לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹתַי” (כו טו)

”לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת” - מונע את אחרים מעשות” (רש"י).

מ'קען זאגן אז די ווערטער פון רש"י גייען ארויף אויף דער וואס זאגט ברכות שטילערהייט און דורך דעם האלט ער אפ אנדערע פון צו ענטפערן 'אמן', אזוי ווי עס שטייט אין ספר חסידים (נד) אז דער וואס זאגט א ברכה שטיל - גולט ער די מצוה פון ענטפערן אמן פון זיינע ארומיגע, און א רמז אויף דעם: **”לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת אֶת”** - די ראשי תיבות זענען בגימטריה: 'אמן'.

כבוד מלכים' ערך 'אמונה'

די תפילות גייען ארויף דורכ'ן בית המקדש אויך אין די היינטיגע צייטן

”וְהִשְׁמֹתִי אֶת מִקְדָּשֵׁיכֶם וְלֹא אָרִיחַ בְּרִיחַ נִיחָחְכֶם” (כו לא)

”ולא אקביל ברעוא קורבן כנישתכון [=און איך וועל נישט אננעמען ברצון די קרבנות פונעם ציבור]” (תרגום אונקלוס).

לכאורה פארוואס טייטש אונקלוס די כוונה פונעם פסוק דווקא אויף קרבנות ציבור?

רבי שלמה קלוגער פון בראד ערקלערט, די כוונה פון אונקלוס איז אינגאנצן נישט אויף קרבנות, נאר אויף

די תפילה ווערט ווי א 'חרב'

”וְיִדְפְּתֶם אֶת אֲבִיבֵיכֶם וְנִפְּלוּ לְפָנֵיכֶם לְחָרֵב” (כו ז)

פארוואס זאגט ארויס די תורה אז אונזערע פיינט וועלן געהרגעט ווערן מיט א שווערד, וואס איז א נפק'מ מיט וועלעכע ווערט טויט?

טייטש דער 'אוהב ישראל' פון אפטא:

ווען דער צדיק דאוונט אויף די מפלה פון די פיינט און זיין תפילה ווערט אנגענומען, דעמאלטס, נישט נאר די פיינט וואס אויף זיי האבן ער געדאוונט האבן א מפלה, נאר אויך אין די קומענדיגע דורות, ווען מ'וועט דארפן צוקומען צו א ישועה, וועלן זיי מעורר זיין די פריערדיגע מפלה וואס דער צדיק האט אויסגעפועלט מיט זיין תפילה. און דאס וויל די תורה באטאנען, אויסער וואס ענקערע פיינט וועלן דעמאלטס האבן א מפלה, וועט דאס זיין אין ענקערע הענט ווי א שווערד וואס וועט צוניץ קומען אויך אין די שפעטערדיגע דורות.

'אוהב ישראל'

גיין 'קוממיות' - נאר לעתיד לבוא

”וְאֶשְׁבֵּר מִטַּת עַלְכֶם וְאוֹלַף אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוֹת” (כו יג)

”קוממיות” - בקומה זקופה” (רש"י).

לכאורה דארף מען פארשטיין: די חכמים האבן דאך גע'אארט' צו גיין מיט א אויפגעהויבענעם געשטעל (קדושין לא א)?

זאגט דער בענדינער רב רבי חנוך צבי הכהן לעווין: ביי 'תחנון' וואס מ'זאגט מאנטאג און דאנערשטאג זאגט מען: **”וכל קומה לך לבד תשתחוה”**, טייטש דער רבי ר' ברוכל פון מזיבוש, להבדיל פון א מלך בשר ודם וואס ווען איינער וויל זיך בוקן צו אים מוז ער איינבייגן זיין קערפער, איז דער אויב'ישטער וואס איז א 'יודע מחשבות', וועגן דעם צו אים אליין קען מען זיך בוקן אויף ווען מ'איז מיט א הויכן געשטעל, ווען דאס בוקן ווערט געטון בפנימיות - דורך צוברעכן דאס הארץ.

דער איסור פון גיין מיט א הויכן געשטעל איז ווייל דאס ווייזט אויף א חסרון אין ריאת שמים (ספר חסידים גא). דער חשש איז נאר שייך היינטיגע צייטן וואס אויף דעם איז געזאגט געווארן דער באקאנטער כלל פונעם בעל 'ספר החינוך' (טו): **”אחרי הפעולות נמשכים הלבבות”**, אבער לעתיד לבוא וועט די עבודת ה' זיין אין די טיפעניש פון די הערצער, און עס וועט נישט פארבינדן מיט אויסערליכע פעולות, און ממילא וועט נישט זיין קיין פראבלעם צו גיין מיט א הויכן געשטעל.

ע'בוצינא דנהורא' טהרת המידות ית: 'כהן פאר'

תפילה בכוונה איז מכפר אויף זיבן אכטלעך

”הִפִּיתִי אֶתְכֶם גַם אֲנִי שָׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם” (כו כד)

אין מדרש פליאה אויף דעם פסוק ווערט געברענגט: **”זה המתפלל שלא בכוונה”**.

א וואונדערליכער פשט אויף דעם האט געזאגט הרה"ק בעל 'אוהב ישראל' פון אפטא:

די כח פון אמן

דער זוהר הקדוש אנטפלעקט אונז דעם גרויסן כח פון ענטפערן אמן:

”כל העונה אמן בכל כוחו קורעין לו

גזר דינו של שבעים שנה”

(תיקו"ז מ א). מיר גלייבן אין 'אמן'. מיר ענטפערן מיטן גאנצן כח, און דער גזר דין ווערט צוריסן.

ברכות השחר: אויפן קול מיט כוונה מיט א חברותא.



ברכת המזון - די בקשה 'רצה'

חיים של חילוץ עצמות

ביים בענטשן פון שבת האט מען מתקן געווען צוליגן אין די ברכה פון 'בונה ירושלים' א עקסטרער בקשה: 'רצה והחליצנו... במצוותך ובמצות יום השביעי השבת הגדול והקדוש הזה'.

דער שורש 'חלץ' האט אסאך טייטשן (ראה 'ברוך שאמר' על תפילות השנה עמ' ר"ח) און אין מדרש ווערט עס ערקלערט אויף פיר וועגן: 'נאכלאזן' - אזוי ווי: 'וְחָלְצָה עֲשׂוֹת חַפְצֵיךָ בְּיוֹם קִשְׁיִי וְקִרְאתָ לְשֵׁבַת עֲנִי'.

דער שורש 'חלץ' האט אסאך טייטשן (ראה 'ברוך שאמר' על תפילות השנה עמ' ר"ח) און אין מדרש ווערט עס ערקלערט אויף פיר וועגן: 'נאכלאזן' - אזוי ווי: 'וְחָלְצָה עֲשׂוֹת חַפְצֵיךָ בְּיוֹם קִשְׁיִי וְקִרְאתָ לְשֵׁבַת עֲנִי'.

די ריזות וואס פעלט זיך אויף קיום המצוות

דער רוקן טייטש די בקשה 'רצה והחליצנו... במצוותיך: יחי' רצון לפניך שתזוננו, ה' אלקינו במצוותיך לעשות', ענליך צו וואס מיר בעהטן ביי די ענדע פון 'שמונה עשרה': 'ואחרי מצוותיך תרדוף נפשי' (חייטש 'מרה"א' עירובין פ'ג מ"ט).

'רצה והחליצנו' - איז א בקשה פאר זיך

ווען הרה"ק רבי אהרן פון בעלזא איז קראנק געווען, און האט נישט געהאט די מגליכקייט צו עסן די שבת'דיגע סעודות, האט ער געטון אויף אזא וועג אז די חסידים זאלן נישט באמערקן. אזוי אויך נאכן עסן, האט ער זיך געמאכט ווי ער וואלט געבענטש, אבער אין די צייט וואס די אלע ברכות האט ער ווי געזאגט נישט געטון, האט ער 'רצה והחליצנו' געזאגט הייך. פאר די ארומיגע וואס האבן זיך געוואונדערט אויף דעם האט ער ערקלערט: 'רצה' קען מען יא זאגן, ווייל דאס איז א עקסטרער בקשה" (אצווייטתם של צדיקים ברכת המזון).

'ברוך רופא חולים' - אמן!

אויפערן און האט נישט מסכים געווען צו הערן די שלעכטע דערציילונגען אויף זיין באליבטן שפילער. און אזוי, טראץ זיין שלעכטע אויפפירונג, איז דער באליבטער שפילער ווייטער געקומען באזוכן יעדן טאג דעם קעניג אין זיין פאלאץ, און אייגענעס מאכן דעם קעניג מיט זיין שפילן.

אין טאג, ווען ער איז געווען שטארק אנגעטרינקען, האט אויסגעבראכן א קריג צווישן אים מיט איינעם פון זיינע פריינד, און אינמיטן די קלעפ האט זיך פלוצלינג אפגעהאקט די פינגער פונעם שפילער, אז ווייט אז פון היינט און ווייטער וועט ער נישט קענען פארזעצן מיט זיין ארבעט שפילן אויפן פידל.

די נאנטע ארום דער קעניג האבן זייער מורא געהאט עס דערצייילן פארן קעניג, זיי האבן גוט געוואוסט ווי שטארק דער קעניג האט אים ליב, אבער ווי גרויס איז געווען זייער איבערראשונג, באלד ווען דער קעניג האט געהערט פון זיי, נייעס, האט ער געהייסן רופן דעם מיניסטער צו זיין באפוילן ער זאל אריינשליידערן דעם שפילער אין ארעסט-הויז און שטרענג באשטראפן אויף אלע זיינע שלעכטע מעשים.

עס זעהט אויס, אין די צייט וואס דער שפילער האט געקענט טון זיין אויפגאבע און מאכן אייגענעם פארן קעניג, האט דער קעניג זיך פארהוילן פון זיינע זינד, אבער אין דער מינוט וואס ער האט עס מער שוין נישט געקענט טון, איז ער באלד געשטראפט געווארן.

אויך דער אויבשטער האט א ספעציעלע ליד וואס ער האט ליב - האט מרן זצ"ל אויסגעפירט זיינע רייד; "אין מדרש שטייט 'אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישאל עונים' (דב"ר זא), אויב אזוי, נישט אומזונסט האבן חז"ל געזאגט (תקו"ף ע"א) אז דער וואס ענטפערט אמן צו צווייטע מען אים זיין שלעכטן גור דין פון זיבעציג יאר, ווייל דער מענטש זינגט און לויבט דעם אויבערשטן מיט דעם באליבטן ליד - זונג ליד פון 'אמן', און דער זכות קען אים העלפן און באשיצן פון אלעס וועלעכטס."

זאג פאר דיין תלמיד, אויב ער וויל אז אין הימל זאל מען פארזעהן זיינע זינד און צווייטן זיין שלעכטן גור דין, זאל ער זיך אונטערנעמען זינגען פאר שבת'ן זיין באליבטן ליד; נאכלויפן יעדן טאג נאך אסאך אמן'ס און נאך "הא שמיה רבא", און ווי מער ער וועט אזוי טון, וועט אים דער אויבשטער העלפן פון זיינע צרות און אים בענטשן מיט אלעס גוט'ס."

ארויסגייענדיג פונעם צימער פון מרן זצ"ל האט דער ראש ישיבה זיך שנעל פארבינדן צו זיין תלמיד אין אים איבערגעגעבן זיין ווערטער פון מרן זצ"ל. ווען דער תלמיד האט געהערט די איינבערמאנעט ווערטער האט ער זיך באלד אונטערגענומען זיך מחזק זיין אין די געוואלדיגע מצוה, און מיט דעם האט זיך געענדיגט די שמועס פון אים מיט זיין תלמיד.

אין טאג, אביסל מער פון א יאר שפעטער, האט דער טעלעפאן געקלינגען ביים ראש ישיבה'ס הויז, און פון די אנדערע זייט האט זיך ווידער געהערט די שטימע פון זיין תלמיד, דאס מאל איז זיין שטימע געווען פול מיט פרייד, און די פרייליכע נייעס זענען ארויס פון זיין מויל איינס נאכן צווייטן:

"אין פריי זיך דערצייילן פארן ראש ישיבה און מיטן אויבערשטן הילף זענען מיר געהאלטן געווארן מיט זרע של קיימא, און אויך מיין פרנסה, ברוך ה', האט זיך אוועק געשטעלט אויפן בעסטן וועג..."

אבער דער הויפט איד און דאס מערסטע חשוב - יעצט האב איך באקומען פונעם דאקטער די רעוולוציאנע פון די לעצטע אונטערזוכונגען, און צו מיין גרויסע שמחה פארשטיי איך אז ער קראנקהייט איז אינגאנצן פארהוילן געווארן פון מיין קערפער. און פון היינט און ווייטער בין איך געזונט און שטארק, גליקליך און פרייליך!"

"דער ערשטער צו וועמען איך האב געקלינגען עס פארצייילן, איז דער ראש ישיבה" - האט דער תלמיד צוגעלייגט, "ווייל פון ווען איך האב זיך אונטערגענומען צו פאלגן די עצה וואס איר האט מיר איבערגעגעבן אין נאמען פון מרן 'אילת השחר', האב איך שוין געזעהן א פארבעסערונג אין מיין צושטאנד. פון יענעם טאג און ווייטער האבן יעדן טאג אוועק געגיבן אסאך צייט צו גיין פון איין שול צו די צווייטע, כדי איך זאל הערן און ענטפערן ווי מער אמן'ס אויף ווי מער ברכות. מייער חברים וואס האבן געקענט מיין פאראנגעהיט, האבן געקוקט אויף מיר ווי אויך איינער וואס איז צודרייט געווארן, אבער איך האב געוואוסט אז מיין לעבן איז אידעם אנגעהאנגען, האב איך זיך נישט וויסנדיג געמאכט פון זייערע בליקן און איך האב פארגעזעצט מיין גיטע הנהגה."

און יעצט איז מיין אויבערשט'ס הילף אנגעקומען די שועה, אבער איך טראכט נישט אויפהערן פון מיין אויפפירונג. איך וועל ווייטער נאכלויפן נאך אסאך אמן'ס, ויהי רצון אז דער אויבשטער זאל מיין קיימאל נישט פארלאזן" - האט דער תלמיד געענדיגט מיט געפיל.

די פאלגנדע אינטערסאנטע געשיכטע האבן אונז געהערט פונעם גאון רבי משה שטיינמאן שליט"א, א בן חביב פון מרן ראש הישיבה הגרא"ל זצ"ל, וואס האט עס דערצייילט אין די דרשה וואס האט ער האט גערעדט ביי די סעודת מצוה וואס איז אפגעראכטן געווארן לכבוד די הכנסת ספר תורה וואס איז אריינגעגעבן געווארן דורך צעהנדליגער טויזנטער 'בני אמונים' צו די ישיבה פונעם ראש ישיבה זצ"ל - 'ארחות תורה', אין דעם לעצטן ערב ראש חודש ניסן. די ערציילונג האט געהערט דער גאון רבי משה פונעם בעל המעשה אליין, א תלמיד פון הגרא"ל אין די תקופה פון די ישיבה אין כפר סבא, וואס היינט צוטאג דינט ער אליין אלץ א ראש ישיבה אין איינס פון די חשובע ישיבות.

און אזוי דערצייילט דער ראש ישיבה, א תלמיד פון הגרא"ל זצ"ל:

אין א געוויסע טאג קלינג מיך אן מיינס תלמיד פון יארן צוריק, און וואס עטליכע יאר וואוינט ער שוין אין א ווייטע לאנד, און נאך וואס מיר האבן זיך שוין באגריסט און זיך נאכגעפירעט וואס ער טוט א.א.וו., האט ער מיט א שטימע דערשטיקט פון טרערן געשילדערט זיין ביטערן צושטאנד און די אלע צרות וואס נעמען אים ארום און פארטערן אים דאס לעבן; צו זענען שוין אריבער עטליכע יאר פון ווען ער האט חתונה געהאט און האט נאכנישט זוכה געווען צו קינדער, ער פלאגט זיך זייער מיט פרנסה און כמעט יעדע ביזנעס וואס ער פראבירט צו טון פארלירט ער דאס געלט. און די לעצטע צרה און דאס מערסטע שווער - אין די לעצטע טעג האבן די אקטוריס אים געמאלדן אז ער איז קראנק אויף א שווערע קרענק און זיין לעבן איז א געפאר."

דער ראש ישיבה וואס האט גוט געדענקט זיין תלמיד, האט מיט ווייטאג צוגעהערט אלעס וואס זיין געוועזענער תלמיד גייט אריבער, און נאך א לאנגע שמועס וואס אין דעם האט ער ארויסגעוויזן מיטליד מיט אים און אים געטרייסט מיט ווארימע ווערטער, האט ער אים אנגעוואונטשן פון טיפן הארץ אז זייער שנעל זאל ער זוכה זיין צו א ישועה פון הש"ת."

אבער דער תלמיד האט זיך נישט באגענוגט מיט דעם און האט געזאגט: "איך בעהט פונעם ראש ישיבה, אלץ א תלמיד פון מרן בעל 'אילת השחר', זאל ער אריינגיין צו אים און אים בעהטן אז ברכה אז איך זאל זוכה זיין ארויסגיין פון אלע שוועריקייטן, און זאל אויך זאגן מיט וואס זאל איך זיך מחזק זיין..."

"אויודא, מיט גרויס פרייד", האט דער ראש ישיבה געענטפערט, און האט צוגעזאגט: "אין די ערשטע געלעגנהייט וואס איך וועל אריינגיין צו מורי רובי, וועל איך מזכיר זיין דיין נאמען פאר אים אויף א ברכה, און איך וועל אים אויך בעהטן ער זאל אמן מיט וואס זאל ער זאלסט דין מחזק זיין כדי די מדת הדין זאל זיך אפטון פון זיך."

געצילטע טעג שפעטער איז דער ראש ישיבה אריין צו מרן זצ"ל זיך אדורך רעדן מיט אים, און אינמיטן שמועס האט ער אים פארצייילט די שווערע לעבנס שוועריקייטן פון זיין אמאליגן תלמיד, וואס אויסער די שרעקליכע שוועריקייטן וואס ער גייט אריבער זיינעדיג קינדערלאז און אן קיין פרנסה, געפינט ער זיך אין א לעבנס געפאר זיינעדיג קראנק אויף א ביטערע קרענק, ה' ישמרנו."

מרן זצ"ל האט אויסגעהערט די ווערטער מיט א טרויערידיגן פנים, עס האט אויסגעזעהן אז דער ווייטאג פון דער מענטש האט אים באגרייט ביזן הארץ. בעפאר ער האט געענטפערט, האט ער זיך אינטערעסירט מיט ראש ישיבה אויף דעם רוחניות'דיגן צושטאנד פון זיין תלמיד. דער ראש ישיבה האט נישט געהאט קיין ענטפער וואס זאל אים קענען צופרידן שטעלן. שמועסנדיג מיט זיין תלמיד האט ער פארשטאנען אז פון ווען ער איז אריבער וואוינען אין די פרעמד, איז זיין רוחניות זייער שטארק געפאלן.

ווען מרן זצ"ל האט געהערט די ענטפער, האט ער אנגעהויבן זיינע ווערטער מיט א משל וואס ווערט געברענגט אין די ספר דקדמונים:

א גרויסער קעניג וואס האט ליב געהאט הערן זיינען און מוזיק. וועגן דעם האט ער גענומען איינער וואס קען ספעציעל שוין שפילן אויף א פידל, וואס דאס האט ער זייער ליב געהאט. ווען דער קעניג האט זיך געוואלט באראיגן אדער שיעפן פרייער כחות, האט מען איינגערופן דעם שפילער צו זיין צימער, און פון דער מינוט וואס ער האט אנגעהויבן צו שפילן אויף די סטרונעס פונעם פידל און די שיינע געזאנגען זענען געהערט געווארן אין צימער, האט דעם קעניג ארום גענומען א אויסטערלישע רואקייט.

אבער טראץ וואס דער מענטש האט געקענט שוין שפילן אויף א פידל, זעהט אויס אז זיינע מידות זענען נישט געווען אויסגעצייילט; עס מאל צו מאל זענען אנגעקומען צו דעם קעניג'ס אויערן די נייעס אז דער באליבטער שפילער שיכור'ט זיך און וואלגערט זיך אין די גאסן, גנבעט און בארייבט, און אויך אז עטליכע מאל האט מען אים שוין געזעהן ווי ער פארברענגט און שמועסט מיט די ארגסטע פון דעם קעניג'ס פיינט.

אבער אזוי ווי יעדער ווייטע דעם מאמר החכם: "האהבה מקלקלת את השורה", האט דער קעניג פארשטאפט זיינע

shay עירובין